

PREZES RADY MINISTRÓW

Wólka Okraglik, 2 sierpnia 2020 r.

Szanowni Zebrani,

w miejscu pamięci zagłady Żydów, przywożonych tutaj z okupowanej przez Niemców Polski i całej Europy, składamy dziś hołd Zamordowanym. Fabryka śmierci w Treblince II w ciągu piętnastu miesięcy funkcjonowania pochłonęła blisko 900 tysięcy istnień. Kilkanaście tysięcy ludzi dziennie – jakby każdego dnia zniknęło z ziemi niewielkie miasto. W samym środku tego piekła wyniszczeni więźniowie odważyli się wzniecić bunt. 2 sierpnia 1943 roku wywołali zbrojne powstanie. Dzisiaj, w 77. rocznicę tego wydarzenia, czcimy pamięć poległych w tej nierównej walce i oddajemy hołd wszystkim Ofiarom Holocaustu. Ponawiamy nasze zobowiązanie, że dramat Trebłinki i innych miejsc kaźni II wojny światowej zapiszemy w pamięci pokoleń.

„Jestem świadkiem – mówił o sobie Samulel Willenberg, ostatni żyjący do 2016 roku uczestnik buntu w Treblince. Jestem adwokatem współwięźniów, którzy mieli mniej szczęścia. Przeżyłeś, masz opowiedzieć prawdę”. Wierny tej deklaracji prawdę o potwornościach obozu zawarł w poruszających wspomnieniach, literaturze, rzeźbie i relacjach w czasie spotkań z młodzieżą. Był jednym z niespełna siedemdziesięciu powstańców, którym udało się zbiec i doczekać końca wojny. Dzięki takim i podobnym świadectwom możliwe było upamiętnienie śmierci setek tysięcy ofiar Trebłinki. Dziś nie ma już wśród żyjących nikogo z tych, którzy pamiętali obóz. I to nakłada na nasze barki jeszcze większą odpowiedzialność. Zobowiązuje nas do dokumentowania prawdy historycznej i przekazywania jej tym, którzy po nas nastaną.

Ale pamięć o piekle Trebłinki to nie tylko przywoływanie faktów dotyczących tej niewyobrażalnej zbrodni. To także refleksja o jej źródłach. To refleksja o niszczącej sile nienawiści, o pogardzie dla człowieka i jego niezbywalnych praw – o tym, co legło u podstaw XX-wiecznej katastrofy naszej cywilizacji. Polską będzie już na zawsze strażnikiem pamięci trudnej historii XX wieku. Ta pamięć musi trwać, by podobne wydarzenia już nigdy nie powróciły. Dlatego dziś, na tym wielkim cmentarzu ludności żydowskiej, nisko pochylamy głowy i mówimy raz jeszcze: „pamiętamy i będziemy pamiętać”.

Mateusz Morawiecki

Uczestnicy i organizatorzy obchodów 77. rocznicy buntu więźniów w byłym niemieckim nazistowskim obozie zagłady Trebłinka II